УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
Бр. 26-774/2
10 NOV 2026 год.
ПРИШТИНА

Република Србија
Аутономна покрајина Косово и Метохија
УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 17-20
10.11 2026 г.
ПРИШТИНА - КОСОВСКА МИТРОВИЦА

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
КОСОВСКА МИТРОВИЦА

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

Одлуком Наставно-научног већа Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, број 887/26 од 15.10.2026. године, формирана је Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације под насловом „**ВОЈНА ПОТРОШЊА КАО ДЕТЕРМИНАНТА ПРИВРЕДНОГ РАСТА: ПАНЕЛ АНАЛИЗА ЗЕМАЉА ЦЕНТРАЛНЕ И ИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ И ЗАПАДНОГ БАЛКАНА**“, кандидата **Александра Нешевског**, у следећем саставу:

1. **Проф. др Владимир Радивојевић**, ванредни професор Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици – председник
2. **Проф. др Драгана Миленковић**, редовни професор Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици – члан
3. **Проф. др Петар Веселиновић**, редовни професор Економског факултета Универзитета у Крагујевцу – члан

Кандидат је поднео комплетну документацију за пријаву теме докторске дисертације на начин и у форми прописаној Правилником о докторским студијама. Кандидат је приступио одбрани предлога теме докторске дисертације дана 02.11.2026. године. Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације је констатовала да је кандидат одбранио предложену тему докторске дисертације.

Увидом у поднету документацију и анализом исте, а након успешне одбране пријављене теме 02.11.2026. године, Комисија подноси ННВ-у следећи:

И З В Е Ш Т А Ј

1. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Име, име родитеља, презиме:	Александар, Славко, Нешевски
Датум и место рођења:	21.02.1978. године, Косовска Митровица, Србија
Адреса и место пребивалишта:	Едварда Грига 6/7, Београд, Србија

1.1. ОБРАЗОВАЊЕ

Основну школу „Бранко Радичевић“ у Косовској Митровици завршио је 1992. године, а средњу Техничку школу „Михаило Петровић Алас“ у Косовској Митровици завршио је 1996. године, као одличан ученик.

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

Година уписа: 1996.	Година завршетка: 2001.	Просечна оцена током студирања: 7,62
Универзитет-факултет: Војнотехничка академија		
Студијски програм: Финансијска служба		
Академско звање: дипломирани економиста		

МАГИСТАРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

Година уписа: 2006.	Година завршетка: 2015.	Просечна оцена током студирања: 8,75
Универзитет: Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици		
Факултет: Економски факултет		
Студијски програм: Управљање привредом у периоду транзиције		
Академско звање: магистар економских наука		

ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

Година уписа: 2021.	Просечна оцена током студирања: 9,83
Универзитет: Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици	
Факултет: Економски факултет	
Студијски програм: Пословна економија	
Број до сада остварених ЕСПБ бодова: 100	

1.2. ЗАПОСЛЕЊЕ

Запослен је у Министарству одбране од 2001. године, где је обављао различите послове у области материјално-финансијског пословања. Тренутно обавља дужност начелника Одсека за финансије у Ректорату Универзитета одбране. Од 2010. године ангажован је као сарадник у настави на више предмета на Катедри логистике и Катедри за финансије Војне академије Универзитета одбране у Београду.

1.3. ВЕШТИНЕ

а) Страни језици (на скали 1-5; 1 – основно знање, 5 – одлично знање)

Језик	Читање	Писање	Говор
Енглески	4	4	4

б) Коришћење рачунара – напредни ниво (*Microsoft Word, PowerPoint, Exel*). Поседује сертификат ECDL (*European Computer Driving Licence*), међународно признат сертификат о познавању рада на рачунару. Познаје и користи SPSS (*IBM SPSS Statistics*), програм за статистичку обраду и анализу података.

в) Остало: Завршио је Дидактичко-методички курс за наставнике и сараднике на Војној академији 2012. године.

2. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Кнежевић М., Николић, С., Нешевски, А. (2021). Контрола буџета у функцији цивилне демократске контроле војске у Републици Србији. *Војно дело*, *3*, 103-120.
2. Neševski, A., Milenković, D., Knežević M. (2023). Uticaj sopstvenih prihoda na razvoj kapaciteta Univerziteta odbrane u Republici Srbiji. *Ekonomija – teorija i praksa*, *2*, 137-150. DOI: 10.5937/etp2302137N
3. Neševski, A., Knežević M. (2023). Finansiranje sportskih događaja kroz javno-privatna partnerstva. Zbornik radova sa 27. Internacionalnog kongresa iz upravljanja projektima IPMA „Interdisciplinarnost kao ključna karika projektne profesije", održanog u Beogradu od 08. do 10. juna 2023. godine, 92-97.
4. Neševski, A., Bojičić, R. (2024). Analiza uloge sopstvenih prihoda u finansiranju rashoda. *Akcionarstvo*, *30*(1), 95-111. DOI: 10.65772/ak2024105
5. Нешевски, А., Томић, Ж., Чворовић, Б. (2024). Структура расхода за финансирање набавки прехрамбених артикала на Универзитету одбране. *Зборник радова са 51. Симпозијума о операционим истраживањима (СИМОПИС)*, ФТН Нови Сад, одржаног од 16. до 19. септембра 2024. године, 578-583.
6. Нешевски, А. (2025). Утицај пандемије COVID-19 на војне расходе и економски раст балканских земаља. *Војно дело*, *1*, 45-61. DOI: 10.5937/vojdelo2501045N
7. Vujović, T., Neševski, A., Knežević, M. (2026). Branding the Serbian Armed Forces as an employer to attract and retain top talent. *International Review*, *15*(1-2), 25-31. DOI: 10.5937/intrev2602025V

На основу увида у библиографију кандидата Александра Нешевског, Комисија констатује да је кандидат објавио:

- један рад из категорије М23,
- један рад из категорије М24,
- два рада из категорије М33,
- три рада из категорије М51.

Сви објављени радови у часописима, као и саопштења на научним и стручним конференцијама припадају области Економије. Комисија сматра да је кандидат показао научно-стручну усмереност ка области којој припада предложена тема и да поседује све потребне квалификације за израду докторске дисертације на предложену тему.

3. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен проф. др Владимир Радивојевић, ванредни професор Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Библиографија ментора са најмање 5 (пет) референци релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Radivojević, V. (2025). Navigating the digital frontier: Platform work and its challenges in the Western Balkans. *Sociološki pregled*, *59*(1), 193-218. DOI: 10.5937/socpreg59-53577
2. Dimovski, J., Radivojević, V., Kopeva, D. (2025). Artificial intelligence: Investment patterns and economic implications in leading countries. *Teme*, *49*(2), 341-355.
3. Stojadinović-Jovanović, S., Marković, M., Radivojević, V. (2025). Foreign direct investment dynamics in the Western Balkans: Assessing the effects of COVID-19 and the Russo-Ukrainian war. *Economics of Sustainable Development*, *9*(2), 65-77. DOI: 10.5937/ESD2502065S
4. Radivojević, V., Rađenović, T., Dimovski, J. (2024). The role of circular economy in driving economic growth: Evidence from EU countries. *Sage Open*, *14*(4), 1-11. DOI: 10.1177/21582440241240624
5. Milutinović, S., Stanišić, T., Radivojević, V. (2022). Income convergence of the Western Balkan States on their path to accession to the European Union. *Industrija*, *50*(1), 31-47. DOI: 10.5937/industrija50-36280
6. Dimovski, J., Radivojević, V., Mitić, G. (2022). Trade openness functioning to promote economic prospects: An analysis of the new EU member states. *Teme*, *46*(4), 887-902.
7. Radivojević, V., Krstić, B., Stanojević, J. (2021). Performance assessment of the Balkan countries in the information and communication technologies sector. *Annals of Spiru Haret University: Economic series*, *21*(2), 247-266.

Комисија сматра да проф. др Владимир Радивојевић испуњава све услове за ментора предложене докторске дисертације за ужу научну област Општа економија и привредни развој.

4. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

4.1. ОЦЕНА ФОРМУЛАЦИЈЕ НАСЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат је предложио тему под насловом:

„ВОЈНА ПОТРОШЊА КАО ДЕТЕРМИНАНТА ПРИВРЕДНОГ РАСТА: ПАНЕЛ АНАЛИЗА ЗЕМАЉА ЦЕНТРАЛНЕ И ИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ И ЗАПАДНОГ БАЛКАНА“

Комисија сматра да је наслов предложене теме јасно формулисан и да указује на суштину и садржај рада. У потпуности је усклађен са предметом, циљевима и

постављеним хипотезама будућег истраживања. Тема је актуелна и значајна, те Комисија прихвата предлог теме докторске дисертације под насловом:

„ВОЈНА ПОТРОШЊА КАО ДЕТЕРМИНАНТА ПРИВРЕДНОГ РАСТА: ПАНЕЛ АНАЛИЗА ЗЕМАЉА ЦЕНТРАЛНЕ И ИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ И ЗАПАДНОГ БАЛКАНА“

4.2. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет истраживања докторске дисертације јесте анализа односа између структуре војних расхода и дугорочног привредног раста, са посебним освртом на земље Централне и Источне Европе (ЦИЕ) са транзиционим наслеђем и земље Западног Балкана. Истраживање обухвата период од 2000. до 2025. године, који одговара фази пост-транзиционог развоја за земље ЦИЕ, односно текућем транзиционом процесу за земље Западног Балкана. Истраживањем је обухваћено 16 земаља. Прву групу чини 12 земаља ЦИЕ: Албанија, Бугарска, Мађарска, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија, Хрватска, Чешка и три балтичке државе: Естонија, Летонија и Литванија. Другу групу чине земље Западног Балкана: Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Србија и Црна Гора. Полазећи од става да се приступање Европској унији може формално и суштински сматрати окончањем транзиционог процеса, у оквиру узорка као транзиционе привреде идентификоване су: Албанија, Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Србија и Црна Гора, док остале земље представљају групу пост-транзиционих привреда. Значај ове анализе произлази из изражене хетерогености посматраних земаља у погледу економских, институционалних и друштвених карактеристика, као и различитих историјских околности које су обликовале њихов развој. Ове разлике чине узорак посебно погодним за испитивање економских ефеката војних расхода, нарочито у условима ограничених буџетских средстава и потребе за усклађивањем безбедносних и развојних приоритета.

Основни циљ докторске дисертације јесте идентификовање и квантификација утицаја појединачних категорија војних расхода на привредни раст земаља ЦИЕ и земаља Западног Балкана.

Специфични циљеви истраживања:

- Поређење утицаја структуре војне потрошње на привредни раст у земљама ЦИЕ у односу на земље Западног Балкана.
- Испитивање динамичких ефеката компоненти војних расхода на привредни раст у кратком и дугом року.
- Испитивање ефеката војних расхода за опремање и истраживање и развој на технолошки напредак и пренос знања у цивилни сектор у земљама Западног Балкана.
- Испитивање утицаја значајних економских, друштвених и геополитичких шокова, укључујући финансијску кризу 2008. године, пандемију *КОВИД-19* и регионалне безбедносне сукобе на кретање војних расхода и њихов однос према привредном расту у посматраним земљама.

– Формулисање препорука за ефикаснију алокацију војних расхода у циљу унапређења економске ефикасности јавног сектора земаља Западног Балкана, посебно Републике Србије.

4.3. ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА

У складу са дефинисаним насловом, предметом и циљевима истраживања, формулисане су следеће хипотезе:

Основна хипотеза:

Различите категорије војних расхода имају статистички значајно различите ефекте на дугорочни привредни раст у земљама ЦИЕ и Западног Балкана, при чему инвестиционе компоненте доприносе расту више од текућих расхода.

Посебне хипотезе:

1. Утицај укупних војних расхода на привредни раст је хетероген између посматраних региона, при чему је у земљама ЦИЕ, захваљујући бољим институцијама и завршеним реформама, тај утицај стабилнији него у земљама Западног Балкана.
2. Повећано учешће персоналних издатака у војним буџетима земаља ЦИЕ и Западног Балкана ограничава дугорочни привредни раст кроз истискивање инвестиционо оријентисаних расхода.
3. Оперативни расходи остварују већи позитиван мултипликативни ефекат на краткорочни привредни раст у односу на персоналне расходе у региону ЦИЕ и Западног Балкана.
4. Инфраструктурни и расходи за војно опремање имају позитиван и статистички значајан утицај на дугорочни привредни раст кроз технолошке ефекте и домаћу индустријску активност у оба региона.
5. У периодима економских и друштвених шокова, однос између војних расхода и привредног раста показује већу нестабилност у земљама Западног Балкана у односу на земље ЦИЕ.

4.4. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање је засновано на комбинацији теоријске и емпиријске анализе, што омогућава сагледавање односа између војних расхода, њихове структуре и привредног раста. У теоријском делу истраживања предвиђена је примена метода анализе и синтезе, индукције и дедукције, апстракције и генерализације, као и структурне и компаративне анализе. Ове методе биће коришћене за систематизацију постојећих научних сазнања, класификацију појединачних категорија војних расхода и поређење њихових економских ефеката у земљама ЦИЕ и Западног Балкана. Емпиријски део истраживања заснивaће се на економетријској анализи панел података за 16 земаља, од којих 12 припада региону ЦИЕ, а четири региону Западног Балкана, у периоду од 2000. до 2025. године. Применом дескриптивне статистике,

корелационе анализе и панел регресионих модела испитиваће се повезаност укупних војних расхода и њихових структурних компоненти са привредним растом, као и разлике између посматраних земаља и региона. За избор одговарајућих спецификација панел модела и проверу њихове статистичке поузданости предвиђена је примена релевантних економетријских тестова, укључујући тестове индивидуалних и временских ефеката, хетероскедастичности, аутокорелације и међузависности панел јединица, као и примену робусних стандардних грешака када је то потребно.

Комисија оцењује да предложена методологија пружа одговарајућу основу за испитивање постављених хипотеза и остваривање циљева докторске дисертације, уз могућност добијања резултата значајних за разумевање економских ефеката структуре војне потрошње и формулисање препорука у области економске и одбрамбене политике.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Полазећи од постављених хипотеза, очекује се да резултати истраживања укажу на разлике у економским ефектима појединачних категорија војних расхода, како у погледу њиховог правца, тако и интензитета. Посебно ће бити испитана претпоставка да инвестиционо оријентисани расходи имају повољније ефекте на привредни раст у односу на персоналне расходе. Упоредна анализа земаља ЦИЕ и Западног Балкана требало би да омогући сагледавање регионалних разлика у посматраним односима, укључујући и њихове промене у условима економских криза и геополитичких шокова.

Комисија сматра да предложено истраживање има научни значај, пре свега због недовољне заступљености анализа економских ефеката појединачних компоненти војних расхода, посебно у земљама ЦИЕ и Западног Балкана. Досадашња истраживања углавном су усмерена на укупну војну потрошњу, док су њена структура и ефекти појединачних категорија расхода знатно мање истражени. Додатну оправданост истраживању дају различити налази у постојећој литератури, као и ограничен број упоредних анализа које обухватају посматране регионе.

Очекивани научни допринос дисертације огледа се у систематизацији постојећих теоријских сазнања и пружању нових емпиријских доказа о повезаности структуре војних расхода и привредног раста. Применом панел економетријске анализе биће испитани односи између персоналних, оперативних, инфраструктурних расхода и расхода за опремање, с једне стране, и привредног раста, с друге стране. Посебан допринос очекује се од поређења добијених резултата између земаља ЦИЕ и Западног Балкана, чиме ће бити омогућено боље разумевање економских ефеката структуре војне потрошње у различитим институционалним и развојним условима.

Практични допринос истраживања огледа се у могућности да добијени резултати послуже као основа за формулисање препорука за ефикаснију расподелу војних расхода и унапређење управљања јавним средствима у сектору одбране, са посебним освртом на Републику Србију.

6. ОКВИРНИ САДРЖАЈ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

УВОД

1. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР: ВОЈНИ РАСХОДИ И ПРИВРЕДНИ РАСТ

1.1 Појам и улога јавних расхода у савременим привредама
1.2 Војни расходи: дефиниција, класификација и структура
1.3 Теоријски приступ анализи утицаја војних расхода на привредни раст
  1.3.1 Класичне и неокласичне теорије (ефекат истискивања)
  1.3.2 Кејнзијански приступ (ефекат агрегатне тражње)
  1.3.3 Период „Хладног рата“
  1.3.4 Институционална теорија
  1.3.5 Марксистичка теорија
  1.3.6 Специфичности транзиционог и пост-транзиционог периода
1.4 Мултипликативни ефекти војних расхода
1.5 Преглед релевантних емпиријских истраживања
1.6 Идентификација истраживачког јаза

2. СТРУКТУРА ВОЈНИХ РАСХОДА У ЗЕМЉАМА ЦИЕ И ЗАПАДНОГ БАЛКАНА: КОНЦЕПТУАЛНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

2.1 Геополитички контекст и безбедносни изазови посматраних региона
2.2 Класификација и структура војних расхода према релевантним међународним стандардима (SIPRI и НАТО)
2.3 Специфичности структуре војних расхода у земљама ван НАТО савеза
2.4 Персонални војни расходи: карактеристике и економске импликације
2.5 Оперативни трошкови и одржавање: улога и значај у систему одбране
2.6 Инфраструктурни војни расходи и њихов развојни потенцијал
2.7 Расходи за набавку наоружања и опреме: инвестициона компонента војне потрошње

3. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

3.1 Опис узорка и избор земаља
3.2 Извори података и временски обухват истраживања
3.3 Дефинисање варијабли
  3.3.1 Зависне варијабле
  3.3.2 Независне варијабле
  3.3.3 Контролне варијабле
3.4 Спецификација економетријских модела
  3.4.1 Дефинисање функционалне форме модела
  3.4.2 Економетријски приказ Модела 1: Утицај укупних војних расхода на привредни раст
  3.4.3 Економетријски приказ Модела 2: Утицај појединачних компоненти војних расхода на привредни раст
  3.4.4 Специфичности панел анализе у истраживању
  3.4.5 Приступ фиксним (FE) и случајним (RE) ефектима

4. ЕМПИРИЈСКА АНАЛИЗА И РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

4.1 Прелиминарна и дескриптивна анализа

4.1.1 Дескриптивна статистика узорка
4.1.2 Корелациона анализа (укупни расходи и појединачне компоненте)
4.1.3 Тестирање мултиколинеарности и стационарности података
4.2 Дијагностички тестови и робусност модела
4.2.1 Тест хетероскедастичности
4.2.2 Тест аутокорелације
4.2.3 Тест међузависности података
4.2.4 Примена робусних стандардних грешака
4.3 Оцена модела и интерпретација резултата
4.3.1 Оцена модела фиксних (FE) и случајних (RE) ефеката за Модел 1
4.3.2 Оцена модела фиксних (FE) и случајних (RE) ефеката за Модел 2
4.3.3 Хаусманов тест и избор оптималног модела (FE или RE)
4.4 Компаративна анализа: земље ЦИЕ наспрам Западног Балкана
4.5 Провера робусности модела и коментар добијених резултата

5. ДИСКУСИЈА И ПРЕПОРУКЕ
5.1 Тумачење резултата у контексту постављених хипотеза
5.2 Поређење са резултатима претходних истраживања
5.3 Импликације за економску и одбрамбену политику
5.4 Препоруке за ефикаснију алокацију војних расхода (са посебним освртом на Републику Србију)
5.5 Допринос науци и пракси
5.6 Ограничења истраживања
5.7 Смернице за будућа истраживања

ЗАКЉУЧАК

ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОЗИ

У уводном делу дисертације биће дефинисани предмет, циљеви и истраживачка питања, као и основна и помоћне хипотезе. Такође ће бити образложени научни и практични значај истраживања и представљена структура дисертације.

Прво поглавље, „Теоријски оквир: Војни расходи и привредни раст“, обухватиће анализу теоријских приступа и досадашњих научних сазнања о економским ефектима војне потрошње. Посебна пажња биће посвећена специфичностима војних расхода, њиховим мултипликативним ефектима и могућим утицајима на привредни раст.

Друго поглавље, „Структура војних расхода у земљама ЦИЕ и Западног Балкана: концептуални и институционални оквир“, биће усмерено на анализу структуре војне потрошње и фактора који утичу на њено обликовање. Биће размотрене појединачне категорије војних расхода, као и институционалне и безбедносне специфичности посматраних региона.

У трећем поглављу, „Методологија истраживања“, биће представљени узорак, извори података, посматране променљиве и временски обухват истраживања. Посебан део биће посвећен спецификацији економетријских модела и образложењу примене панел регресионе анализе.

Четврто поглавље, „Емпиријска анализа и резултати истраживања“, обухватиће дескриптивну и корелациону анализу, као и примену одговарајућих панел регресионих модела и дијагностичких тестова. На основу добијених резултата биће испитана повезаност укупних војних расхода и њихових појединачних компоненти са привредним растом, уз упоредну анализу земаља ЦИЕ и Западног Балкана.

Пето поглавље, „Дискусија и препоруке“, биће посвећено тумачењу добијених резултата, њиховом поређењу са налазима претходних истраживања и разматрању постављених хипотеза. Такође ће бити представљена ограничења истраживања и размотрене могуће препоруке за унапређење управљања војним расходима, са посебним осврtом на Републику Србију.

У закључном делу биће сумирани најважнији резултати истраживања, истакнути научни и практични доприноси дисертације и предложени правци будућих истраживања.

Комисија констатује да је предложена структура докторске дисертације конципирана у складу са логиком и методологијом научноистраживачког рада, при чему су поједина поглавља јасно повезана са предметом и циљевима истраживања. Предложена структура обезбеђује одговарајућу повезаност теоријског и емпиријског дела, као и постепено и систематично развијање истраживања, од теоријских основа до емпиријског испитивања постављених хипотеза.

7. ОКВИРНИ СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

1. Aizenman, J., & Glick, R. (2006). Military Expenditure, Threats, and Growth. *Journal of International Trade & Economic Development,* 15(2), 129-155. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.390764
2. Ajala, O., & Laniran, T. (2021). Military Expenditure and Economic Growth: Evidence from Nigeria. *American Journal of Economics,* 11(1), 10-18. http://doi.org/10.5923.j.economics.20211101.02
3. Alptekin, A., & Levine, P. (2010). Military Expenditure and Economic Growth: A Meta-Analysis. *European Journal of Political Economy*, Elsevier, 28(4), 636-650. https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2012.07.002
4. Amarulla, O., Syamsunasir, & Nadiva, A. R. (2021). COVID-19 Threat Projection and Its Influence Toward National Defense System. *International Conference on Disaster Mitigation and Management (ICDMM)*, 331, E3S Web Conf. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202133101012
5. Anifowose, L. (2019). Military Expenditure and Institutional Quality on BRICS Countries Inclusive Growth Based on World Bank Income Classification. *Acta Universitatis Danubiu*, 15(3), 20-39.
6. Arshad, A., Syed, Sh. H., & Shabbir, G. (2017). Military Expenditure and Economic Growth: A Panel Data Analysis. *Forman Journal of Economic Studies,* 13, 161-175.
7. Athanassiou, E., Kollias, C., Nikolaidou, E., & Zografakis, S. (2002). Greece: Military Expenditure, Economic Growth, and the Opportunity Cost of Defense. *Palgrave Macmillan Books, Arming the South*, 13, 291-31. https://doi.org/10.1057/9780230501256_14

8. Awaworyi, S., & Ling Yew, S. (2018). The Effect of Military Expenditure on Growth: An Empirical Synthesis. *Empirical Economics,* 55(3), 1357-1387. https://doi.org/10.1007/s00181-017-1300-z
9. Aydın, B. (2021). Theoretical and Empirical Literature of the Relationship between Defense Expenditures and Economic Growth. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(2), 208-215. https://doi.org/10.29106/fesa.858707
10. Azam, M. (2020). Does military spending stifle economic growth? The empirical evidence from non-OECD countries. *Heliyon,* 6(12), 1-10. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05853
11. Aziz, M. N., & Asadullah, M. N. (2016). Military Spending, Armed Conflict and Economic Growth in Developing Countries in the Post–ColdWar Era. *CREDIT Research Paper,* 16(03). http://hdl.handle.net/10419/162744
12. Baltagi, B. H. (2008). *Econometric Analysis of Panel Data.Wiley.*
13. Baltagi, B. H., & Kao, C. (2000). Nonstationary panels, cointegration in panels and dynamic panels. *Advances in Econometrics*, 15, 7–51.
14. Becker, J., & Dunne, J. P. (2021). Military spending composition and economic growth. *Defence and Peace Economics*, 34(3), 259-271.
15. Benoit, E. (1973). Defense and Economic Growth in Developing Countries. *Lexington Books*.
16. Benoit, E. (1978). Growth and Defense in Developing Countries. *Economic Development and Cultural Change*, 26(2), 271-280.
17. Castells, M. (2018). Uspon umreženog društva, ekonomija, društvo i kultura. *Službeni glasnik RS*, Beograd.
18. Çakmak, H. K. (2009). A Theoretical Glance at Military expenditures. *Economic research*, 22(4), 118-127. https://doi.org/10.1080/1331677X.2009.11517395
19. Chairil, T., Sinaga, D. S., & Febrianti, A. I. (2013). Relationship between Military Expenditure and Economic Growth in ASEAN: Evidence from Indonesia. *Journal of ASEAN Studies*, 1(2), 106–121.
20. Chary, Sh., & Singh, N. (2024). On the role of military spending: an economic thought perspective. *Cogent Social Sciences,* 10(1). https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2350837
21. D'Agostino, G., Dunne, J. P., & Pieroni, L. (2019). Military Expenditure, Endogeneity and Economic Growth. *Taylor & Francis Journals,* 30(5), 509-524. https://doi.org/10.1080/10242694.2017.1422314
22. D'Agostino, G., Dunne, J. P., & Pieroni, L. (2012). Assessing the Effects of Military Expenditure on Growth. The Oxford Handbook of the Economics of Peace and Conflict, 388-411. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195392777.013.0017
23. Daddi, P., d'Agostino, G., & Pieroni, L. (2016). Does military spending stimulate growth? An empirical investigation in Italia. *Defence and Peace Economics,* 29(4), 440-458. https://doi.org/10.1080/10242694.2016.1158438
24. Dimitriou, D., Goulas, E., Kallandranis, C., & Drakos, K. (2024). Military Expenditures and Economic Growth: Evidence from NATO and Non-NATO Alliances. *Defence and Peace Economics,* 36(3), 324-348. https://doi.org/10.1080/10242694.2024.2346860
25. Dunne, J. P., &Tian, N. (2013). Military expenditure and economic growth: A survey, *Theeconomics of peace and security journal,* 8(1), 5-11.

26. Dunne, J. P., & Tian, N. (2016). Military expenditure and economic growth, 1960–2014. *The economics of peace and security journal,* 11(2), 50-56. https://doi.org/10.15355/epsj.11.2.50
27. Đekić, I., Radivojević, V. i Krstić, M. (2019). Politika zaštite konkurencije kao faktor ekonomskog razvoja država u tranziciji, *Vojno delo,* 71(7), 372-382.
28. Floristeanu, E. (2023). Military and Defence Expenditures in the Current Security Context. Concepts and Influencing Factors. *Scientific Bulletin,* 28(2), 194-204. https://doi.org/10.2478/bsaft-2023-0019
29. Flostoiu, S. (2024). Military spending in the context of national and global security. *Scientific bulletin*, 29(2). https://doi.org/10.2478/bsaft-2024-0024
30. Gibson-Fall, F. (2021). Military Responses to COVID-19, Emerging Trends in Global Civil-Military Engagements. *Review of International Studies,* 47(2), 155-170. https://doi.org/10.1017/S0260210521000048
31. Gokmenoglu, K. K., Taspinara, N., & Sadeghieh, M. (2015). Military Expenditure and Economic Growth: The Case of Turkey. *Procedia Economics and Finance,* 25, 455-462. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00757-1
32. Greene, W. H. (2012). *Econometric Analysis*. Pearson.
33. Gumus, E., & Celikay, F. (2015). R&D Expenditure and Economic Growth: New Empirical Evidence. *Margin: The Journal of Applied Economic Research*, 9(3), 205-217. https://doi.org/10.1177/0973801015579753
34. Hausman, J. A. (1978). Specification tests in econometrics. *Econometrica*, 46(6), 1251-1271.
35. Heo, U., & Ye, M. (2016). Defense Spending and Economic Growth around the Globe: The Direct and Indirect Link. *International Interactions,* 42(5), 774-796.
36. Heo, U. (1999). Defense Spending and Economic Growth in South Korea. *Journal of Peace Research,* 36(6), 699-708.
37. Hogbäck, J. (2021). The Effects of Expenditures in Different Military Sectors on Economic Growth. *University of Gothenburg*.
38. Hsiao, C. (2014). *Analysis of Panel Data.Cambridge University Press*.
39. Inal, V., Gurdal, T., Degirmenci, T., & Aydin, M. (2024). The effects of military expenditures on labor productivity, innovation and economic growth for the most militarized countries: panel data analysis. *Kybernetes*, 53(3), 821-840. https://doi.org/10.1108/ K-06-2022-0852
40. Jokubauskas, V. (2015). The Financing and Personnel of the Lithuanian Army. *Lithuanian Annual Strategic Review*, 13, 147–170. https://doi.org/10.1515/lasr-2015-0008
41. Јовичић, М. и Драгутиновић-Митровић, Р. (2011). *Економетријски методи и модел.,* Београд: ЦИД Економског факултета.
42. Kalaš, B., Pjanić, M. i Andrašić, J. (2016). Strukturai trend javnih rashoda u Republici Srbiji. *Ekonomija teorija i praksa*, 9(1), 53–63.
43. Kalaš, B., Mirović, V., & Milenković, N. (2021). Panel cointegration analysis of military expenditure and economic growth in the selected Baklan countries. *Economic Themes,* 59(3), 375-390. https://doi.org/10.2478/ethemes-2021-0021
44. Karnjuš, I. (2018). Obrambeni proračun kao čimbenik razvoja sposobnosti Oružanih snaga Republike Hrvatske. *Strategos,* 2(1), 39-78.

45. Kennedy P., Tobing S., Lumbantoruan R., Tampubolon E., & Heatubun A. (2018). Matematical model: The long-term of defense expenditure on economic growth and the criticism. *Journal of Physics: Conference Series,* 1114(1). https://doi.org/10.1088/1742-6596/1114/1/012118
46. Knežević, M. (2022). Izdaci i rashodi za potrebe odbrane Republike Srbije sa posebnim osvrtom na vreme pandemije COVID–19. *Vojno delo,* 94(2), 95–112. https://doi.org/10.5937/vojdelo2202095K
47. Knežević, M., Nikolić, S. i Neševski, A. (2021). Kontrola budžeta u funkciji civilne demokratske kontrole vojske u Republici Srbiji. *Vojno delo,* 73(3), 103–120. https://doi.org/10.5937/vojdelo2103103K
48. Kostić, R., Knežević, M i Lepojević, M. (2018). Struktura rashoda za finansiranje odbrane Republike Srbije. *Oditor,* 4(1), 171-182.
49. Krstić, M., & Radivojević, V. (2022). Regional Competitiveness: Theoretical and Empirical Aspects, Chapter 9 in the book: Disruptive Technologies and Eco-Innovation for Sustainable Development. (Editor: Ulas Akkucuk), *IGI Global,* 150-170. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-8900-7.ch009
50. Krstić, B., Stanišić, T., & Radivojević, V. (2016). The impact of innovativeness' factors on the EU countries competitiveness. *Industrija,* 44(2), 101-116. https://doi.org/10.5937/industrija44-10674
51. Kumar, G. (2017). Countries Military Expenditures: Definitions and Determinants. *Economic Affairs*, 62(4), 647-654. https://doi.org/10.5958/0976-4666.2017.00078.X
52. Mackenzi, E., & Cole, S. (2026). Behind NATO's 2 percent: measuring the true scope of alliance defense investments and the NATO defense deficit. *American enterprise institute,* https://www.jstor.org/stable/resrep68530
53. Malizard, J. (2013). Is There Military Keynesianism? An Evaluation of the Case of France Based on Disaggregated Data. *17th International Conference on Economics and Security.*
54. Milutinović, S., Stanišić, T., & Radivojević, V. (2022). Income convergence of the Western Balkan States on their path to accession to the European Union. *Industrija,* 50(1), 31-47. https://doi.org/10.5937/industrija50-36280
55. Mirković, T. (2007). Naoružavanje i razvoj. *Evropski centar za mir i razvoj, (ECPD)*, Beograd.
56. Mihajlović, M., Peković, J. i Veljković, I. (2022). Komparativna analiza troškova Sistema odbrane Republike Srbije i zemalja članica NATO-a. *Vojno delo,* 75(3), 13-29. https://doi.org/10.5937/vojdelo2303013M
57. Moretti, E., Steinwender, C., & Van Reenen, J. (2025). The intellectual spoils of war? Defense R&D, productivity, and international spillovers. *Review of Economics and Statistics,* 107(1), 14-27. https://doi.org/10.1162/rest_a_01293
58. Nefedova, L. (2024). Defence Expenditures of Leading World Powers in the Context of Ensuring Military Security. *Political Science and Security Studies Journal*, 5(2), https://doi.org/10.33445/psssj.2024.5.2.7
59. Neševski, A. i Bojičić, R. (2024). Analiza uloge sopstvenih prihoda u finansiranju rashoda. *Akcionarstvo,* 30(1), 95-111.
60. Nugroho, D. A., & Purwanti, E. Y. (2021). Impact of Military Expenditure on Economic Growth: Encouraging or Constraining? *Journal of Economics and Policy,* 14(1), 9–20. https://doi.org/10.15294/jejak.v14i1.26062

61. Njegić, R., Žižić, M., Lovrić, M. i Pavličić, D.(1990). *Osnovi statističke analize,* Beograd: Savremena administracija.
62. Papanikos, G. T. (2015). Military Spending, International Trade and Economic Growth in the Mediterranean Basin. *Athens Journal of Mediterranean Studies*, 1(2), 187-194.
63. Peltier, H. (2023). We Get What We Pay For: The Cycle of Military Spending, Industry Power, and Economic Dependence. *Watson Institute Brown University,* https://watson.brown.edu/costsofwar/files/cow/imce/papers/2023/Peltier.pdf.Searchin
64. Pesaran, M. H. (2004). General diagnostic tests for cross section dependence in panels. *CESifo Working Paper, 1229.*
65. Prole, R. Lj. (2024). *Uticaj javnih rashoda na ključne makroekonomske varijable u zemljama OECD-a i Republici Srbiji.* Niš: Ekonomski fakultet.
66. Radivojević, V., Krstić, B., & Stanišić, T. (2018). The role of technological readiness in the global competitiveness of Serbian economy. *Facta Universitatis, Series: Economics and Organization,* 15(2), 111-123. https://doi.org/10.22190/FUEO1802111R
67. Radivojević, V., Krstić, B., & Stanojević, J. (2021). Performance assessment of the Balkan countries in the information and communication technologies sector. *Annals of Spiru Haret University: Economic series,* 21(2), 247-266.
68. Радичић, М. и Раичевић, Б. (2008). *Јавне финансије*. Београд: Дата статус.
69. Rahman, T., & Siddiqui, D. A. (2019). The effect of military spending on economic growth in the presence of arms trade: a global analysis. *SSRN Electronic journal,* https://doi.org/10.2139/SSRN.3401331
70. Raju, M. H., & Ahmed, Z. (2019). Effect of military expenditure on economic growth: evidences from India Pakistan and China using cointegration and causality analysis. *Asian Journal of German and European Studies,* 4(3). https://doi.org/10.1186/s40856-019-0040-6
71. Saeed, L. (2023). The Impact of Military Expenditures on Economic Growth: A New Instrumental Variables Approach. *Defence and Peace Economics,* 1(16). https://doi.org/10.1080/10242694.2023.2259651
72. Syed, A. A. (2021). The Asymmetric Relationship Between Military Expenditure, Economic Growth and Industrial Productivity: An Empirical Analysis of India, China and Pakistan Via the NARDL Approach. *Finanzas y Política Económica,* 13(1), 77-97. https://doi.org/10.14718/revfinanzpolitecon.v13.n1.2021.4
73. Saba, Ch. Sh., & Ngepah, N. (2019). Military expenditure and economic growth: evidence from a heterogeneous panel of African countries. *Economic Research – Ekonomska Istraživanja*, 32(1), 3586-3606. https://doi.org/10.1080/1331677X.2019.1674179
74. SIPRI. (2025). *Military expenditure and arms production.* Stockholm International Peace Research Institute.
75. Stamegna, M., Bonaiuti, C., Maranzano, P., & Pianta, M. (2024). The economic impact of arms spending in Germany, Italy, and Spain. *Peace Economics, Peace Science and Public Policy*, 30(4), 393-422. https://doi.org/10.1515/peps-2024-0019
76. Stiglitz, J. (2008). *Ekonomija javnog sektora.* Beograd: Ekonomski fakultet.
77. Stojkovic, D. (2018). Osnovne determinante izdataka za odbranu Republike Srbije. *XLV Simpozijum o operacionim istraživanjima,* 331-336. Ekonomski fakultet Beograd.

78. Şuhan, F. (2019). Study on Defense Expenditure and Its Financing, European Union's Structural Challenges: The Way Forward. *EURINT, Centre of European Studies,* 6, 256-268. https://cse.uaic.ro/eurint/proceedings/index_htm_files/EURINT_2019_SUH
79. Susilo, A. K., Sari, D. W., Putra, I. N., & Pratiwi, N. A. (2022). Economic growth and military expenditure in developing countries during COVID-19 pandemic. *Applied Econometrics and International Development,* 22(1), 19-38.
80. Šare, D. (2025). *Uticaj troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope.* Doktorska disertacija, Beograd: Fakultet za bankarstvo, osiguranje i finansije.
81. Šare, D. (2024). Uticaj odabranih društveno-ekonomskih faktora na troškove odabrane u zemljama Jugoistočne Evrope. *Ekonomija: teorija i praksa*, 17(2), 1-22.
82. Tešanović, B. (2014). *Ekonomija logistika odbrane*. Beograd: Medija centar Odbrana.
83. Topal, H. M., Unver, M., & Türedi, S. (2020). The Military Expenditures and Economic Growth Nexus: Panel Bootstrap Granger Causality Evidence from NATO Countries. *Panoeconomicus,* 69(4), 555–578. https://doi.org/10.2298/PAN170914002T
84. Utrero, G. N., Hromcová, J., & Callado, M. F. J. (2019). Defence spending, institutional environment and economic growth: Case of NATO. *Defence and Peace Economics,* 30(5), 525-548.
85. Wooldridge, J. M. (2010). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data. MIT Press*.
86. World Bank. (2025). *Indicators.* https://data360.worldbank.org/en/search?tab=indicator
87. Zavazhenko, A., Demydiuk, O., & Kulish, V. (2026). The role of institutions in determining military expenditure: evidence from Eastern Europe. *Baltic Journal of economic studies,* 12(1), 81-88. https://doi.org/10.30525/2256-0742/2026-12-1-81-88
88. Жугић, Р. (2008). *Водич кроз буџет, финансијски план одбране*. Београд: ВИЗ.

8. ЗАКЉУЧАК

На основу анализе приложене документације, пријаве и образложења теме докторске дисертације, Комисија закључује следеће:

- Кандидат Александар Нешевски је одабрао актуелну и значајну тему за израду докторске дисертације. Научна оправданост предложене докторске дисертације огледа се у потреби за потпунијим сагледавањем економских ефеката структуре војних расхода, док се њен очекивани научни допринос заснива на пружању нових емпиријских сазнања о повезаности појединачних категорија војне потрошње и привредног раста у земљама Централне и Источне Европе и Западног Балкана.
- Предмет и циљеви истраживања су од интереса за науку. Хипотезе и методе истраживања су прецизно и добро одабране и релевантне за израду докторске дисертације.
- Академско образовање, досадашње научно-истраживачко интересовање и остварени резултати кандидата Александра Нешевског доказују подобност кандидата за приступање изради предложене теме докторске дисертације.
- Кандидат Александар Нешевски испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању Републике Србије, Статутом и Правилником о докторским

академским студијама Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици за израду докторске дисертације.

На основу напред наведеног, Комисија предлаже Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици да прихвати тему докторске дисертације под насловом:

„ВОЈНА ПОТРОШЊА КАО ДЕТЕРМИНАНТА ПРИВРЕДНОГ РАСТА: ПАНЕЛ АНАЛИЗА ЗЕМАЉА ЦЕНТРАЛНЕ И ИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ И ЗАПАДНОГ БАЛКАНА“

и одобри кандидату **Александру Нешевском**, магистру економских наука, да приступи изради предложене теме.

Комисија за ментора предлаже **проф. др Владимира Радивојевића**, ванредног професора Економског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Владимир Радивојевић, ванредни професор
Економског факултета Универзитета у Приштини,
Косовска Митровица – председник

Проф. др Драгана Миленковић, редовни професор
Економског факултета Универзитета у Приштини,
Косовска Митровица – члан

Проф. др Петар Веселиновић, редовни професор
Економског факултета Универзитета у Крагујевцу – члан